

Nowotka, Marek

Seminarium "Rozogi w dziejach pogranicza mazursko-kurpiowskiego" zorganizowanego z okazji 350-lecia

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 9, 422-424

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Seminarium

„Rozogi w dziejach pogranicza mazursko-kurpiowskiego” zorganizowanego z okazji 350-lecia

W dniach 6 – 7 maja 1995 roku odbyły się w Rozogach dwudniowe uroczystości związane z 350-leciem Rozóg. Uroczystości miały dwutorowy przebieg. Na rynku w Rozogach odbył się dwudniowy festyn, na który złożyły się występy uczniów szkół podstawowych z gminy Rozogi obrazujące ich dorobek, przegląd zespołów ludowych, występy kapel, m.in. „Kapela znad Łyny” z Lidzbarka Warmińskiego i „Kapela Jędrka” ze Szczytna, wiele konkursów, m.in. rozstrzygnięto konkurs plastyczny „Rozogi dawniej i dziś” oraz inne imprezy kulturalne. Odbyły się także pokazy OSP oraz z recitalem wystąpił znany piosenkarz Janusz Laskowski, owacyjnie przyjęty przez miejscową publiczność. Jednocześnie w zaciszu pięknego budynku Gminnego Ośrodka Kultury odbywało się dwudniowe seminarium „Rozogi w dziejach pogranicza mazursko-kurpiowskiego. Całość została bardzo sprawnie zorganizowana przez miejscowe władze i działaczy. W skład komitetu organizacyjnego wchodził: metropolita Archidiecezji Warmińskiej, wojewoda ostrołęcki, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich, Związek Gmin Mazurskich „Jurand” z siedzibą w Szczytnie, Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe, Rada Gminy Rozogi, Wójt Gminy Rozogi.

Należy podkreślić, iż znacznego wsparcia finansowego udzieliła Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej. Uroczystości rozpoczęły się 6 maja mszą ekumeniczną, którą celebrował arcybiskup Archidiecezji Warmińskiej ks. dr Edmund Piszcz w towarzystwie biskupa kościoła Ewangelickiego z Kętrzyna pastora Rudolfa Barzanowskiego. Po mszy wojewoda ostrołęcki Jerzy Dobek dokonał odsłonięcia tablicy pamiątkowej, którą następnie poświęcił abp Edmund Piszcz. Następnie uczestnicy seminarium udali się do sali GOK. Otwarcia seminarium dokonał wójt gminy Józef Zapert, który powitał licznie zgromadzonych gości nie tylko z Polski ale również z Niemiec. Miłym

akcentem było wręczenie „Medali za działalność w dziedzinie kultury”, które przyznano długoletnim mieszkańcom gminy i działaczom, wieloletniemu proboszczowi parafii – najpierw w Klonie a potem w Rozogach ks. Bolesławowi Pętlickiemu, którego udekorował abp Edmund Piszcz, oraz Henrykowi Dąbrowskiemu, emerytowanemu nauczycielowi, poecie i pamiętnikarzowi, który odznaczenie otrzymał z rąk Wojewody ostrołęckiego. Seminarium prowadzone było przez miejscowych badaczy historii regionalnej, nauczycieli tutejszych szkół: magistrów Zbigniewa Kudrzyckiego i Marka Nowotkę. W seminarium uczestniczyli uczeni reprezentujący różne uczelnie i ośrodki badawcze, takie jak UMK w Toruniu. UW, im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie oraz przedstawiciele reprezentujący Stowarzyszenie Byłych Mieszkańców Ziemi Szczycieńskiej, obecnie mieszkający w Niemczech. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Janusz Jasiński, pracownik PAN związany z OBN w Olsztynie. W wykładzie pt. „Podstawowe zagadnienia Mazur” ukazał je w przekroju historycznym, część wykładu poświęcił sprawie mazurskości. O dawnej historii Rozóg bardzo interesujący referat przedstawił dyr. miejscowej szkoły mgr Zbigniew Kudrzycki, który przedstawił dzieje miejscowości od chwili powstania w 1645 roku do drugiej wojny światowej. Bardzo ciepło i z zainteresowaniem przyjęto wykład prof. Janusza Małka (syn znanego mazurskiego działacza Karola Małka) z UMK w Toruniu pt. „Ewangelicy na Mazurach w XVII – XIX w”. Następnie o badaniach nad pochodzeniem byłych i obecnych nazw miejscowości i nazwisk mieszkańców powiatów szczycieńskiego i nidzickiego mówił Berhardt Maxin, przedstawiciel Stowarzyszenia Byłych Mieszkańców Ziemi Szczycieńskiej, obecnie mieszkający w Niemczech. Na temat kultury ludowej na pograniczu mazursko-kurpiowskim mówiła dr Bożena Beba z OBN w Olsztynie, która ukazała wpływy i podobieństwa tych kultur.

○ Nawiązywał do tego referat Wiktora Knercera, pracownika Biura Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie, który przedstawił zabytki architektury i sakralne na terenie gminy Rozogi. Drugi dzień seminarium rozpoczął się od objazdu śladami tychże zabytków na trasie Rozogi – Faryny – Klon – Księży Lasek – Rozogi. Zwiedzano m.in. zabudowę Faryn oraz cmentarz ewangelicki, gdzie znajduje się grób Jana Białego, znanego działacza na tym terenie. W Klo-

nie zwiedzano unikalną zabudowę wsi, cmentarz oraz kościół ewangelicki (który jednak jest w złym stanie i wymaga remontu). W Księżym Lasku uczestnicy zwiedzili dawniej ewangelicki obecnie katolicki kościół, gdzie duże zainteresowanie wzbudziły trzy pamiątkowe tablice poświęcone ewangelikom, którzy zginęli podczas działań wojennych w latach 1860 i 1870 oraz w czasie pierwszej wojny światowej. Uwagę zwrócił także rzeźbiony ołtarz z 1700 roku. Po powrocie do Rozóg kontynuowano obrady. O mazurskim pamiętnikarstwie mówił prof. Bronisław Gołębiowski z Uniwersytetu Warszawskiego, natomiast o losach Mazurów po drugiej wojnie światowej referat wygłosił Wiktor Marek Leyk, wywodzący się ze znanej rodziny mazurskich działaczy. O zmianach demograficznych po drugiej wojnie światowej – procesach ludnościowych jakie tu zachodziły, o adaptacji, integracji a jednocześnie dezintegracji ludności mazurskiej mówił miejscowy badacz tych procesów mgr Marek Nowotka. Swoje wspomnienia z przeszłości przedstawił miejscowy poeta i pamiętnikarz Henryk Dąbrowski, skupiając się przede wszystkim na sprawach oświatowych. Ostatnim punktem programu było wystąpienie wójta gminy Józefa Zaperta, który przedstawił aktualne problemy Rozóg i gminy oraz perspektywy rozwojowe tych terenów. W czasie trwania seminarium czynna była wystawa „Pogranicze mazursko-kurpiowskie w dziejach”, której ekspozyty stanowiły elementy wyposażenia wnętrz mieszkalnych i przedmioty codziennego użytku. Ekspozyatom towarzyszyła ekspozycja starych i nowych fotografii obrazujących wygląd Rozóg w przeszłości i obecnie. Seminarium zostało bardzo wysoko ocenione zarówno przez władze wojewódzkie jak i przez jego uczestników. Należy nadmienić, iż wszystkie referaty mają być wydane w oddzielnej publikacji, która, miejmy nadzieję, przyczyni się do spopularyzowania dziejów Rozóg i okolic.